

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра експериментальної фізики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПІДПЕЛІМОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Механіка

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 10 природничі науки
(шифр, назва галузі)

спеціальність 104 Фізика та астрономія
(шифр, назва спеціальності)

освітня програма «Фізика»
спеціалізація _____
(шифр, назва)

Вид дисципліни обов'язкова
факультет фізичний

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою фізичного факультету

«31» 08 2021 року, протокол № 7.

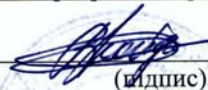
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Пойда Володимир Павлович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри експериментальної фізики.

Програму схвалено на засіданні кафедри експериментальної фізики

Протокол від «22» 06 2021 року № 5.

Завідувач кафедри експериментальної фізики

Володимир ПОЙДА
(прізвище та ім'я)

Програму погоджено з гарантом освітньої (освітньо-професійної) програми (керівником проектної групи) «Фізика»

(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (освітньо-професійної) програми (керівник проектної групи)

Олег ЛАЗОРЕНКО
(прізвище та ім'я)

Програму погоджено методичною комісією фізичного факультету

Протокол від «31» 08 2021 року № 1.

Голова методичної комісії фізичного факультету

Микола МАКАРОВСЬКИЙ
(прізвище та ім'я)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Механіка» укладена відповідно до освітньо-професійної програми «Фізика» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності 104 Фізика та астрономія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Механіка» є надання студентам базових знань щодо фізичних основ класичної механіки, а також ознайомлення їх з основними положеннями спеціальної теорії відносності та законами, які описують механічні коливання і пружні хвилі для того щоб вони знали і розуміли теоретичний та експериментальний базис сучасної фізики.

2. Основні завдання вивчення дисципліни

1. Ознайомити студентів із математичним та експериментальним базисом сучасної класичної механіки.

2. Сформувані у студентів базові теоретичні знання і фундаментальні фізичні уявлення щодо основних законів та особливостей механічного руху макроскопічних тіл і частинок суцільного середовища, а також щодо причин, які викликають чи змінюють цей рух.

3. Ознайомити студентів із основними положеннями фізики механічних коливань та пружних хвиль, взаємозв'язками і залежностями між механічними величинами.

4. Сформувані у студентів ґрунтовні знання щодо основних фізичних моделей механіки, а також щодо границь їх використання. Підготувати їх до сприйняття і розуміння інших розділів загальної та теоретичної фізики, а також різних фахових навчальних дисциплін.

1.3. Кількість кредитів 5.

1.4. Загальна кількість годин 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна (обов'язкова)	
Вид кінцевого контролю: екзамен	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
48 год.	год.
Практичні заняття	
32 год.	год.
Самостійна робота	
70 год.	год.

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення цієї навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

1.Знати, розуміти та вміти застосовувати основні положення класичної та релятивістської механіки для встановлення, аналізу, тлумачення, пояснення й класифікації суті різноманітних механічних явищ і процесів.

2.Знати і розуміти експериментальні основи механіки: аналізувати, описувати, тлумачити та пояснювати основні експериментальні підтвердження існуючих фізичних теорій.

3. Знати та розуміти визначення таких понять: переміщення, швидкість, прискорення, кутова швидкість, кутове прискорення, маса, сила, імпульс, момент сили, момент імпульсу, робота сили, потужність, кінетична і потенціальна енергія, момент інерції, сили інерції, механічний резонанс, биття, інтерференція та дифракція пружних хвиль, принцип відносності Галілея, постулати спеціальної теорії відносності, перетворення координат Лоренца та їх наслідки, основне рівняння релятивістської динаміки та взаємозв'язок між масою і енергією, границі і особливості застосування класичної механіки та спеціальної теорії відносності.

4.Знати, розуміти та вміти застосовувати на базовому рівні основні закони механіки: кінематичні і динамічні характеристики рухів матеріальної точки, твердого тіла, ідеальної рідини, механічних коливань та пружних хвиль.

5.Вміти розв'язувати типові прямі та обернені фізичні задачі кінематики і динаміки матеріальної точки та твердого тіла, а також задачі до інших розділів курсу, користуватись для опису рухів інерціальними та неінерціальними системами відліку. Вміти застосовувати базові математичні знання, як математичного апарату фізики, при розв'язуванні задач механіки.

6.Мати базові навички самостійного навчання: вміти відшукувати потрібну інформацію з механіки в друкованих та електронних літературних джерелах, аналізувати, систематизувати, розуміти, тлумачити та запам'ятовувати її, вести та самостійно доповнювати конспекти лекцій, опрацьовувати навчальну літературу, здійснювати самоконтроль якості засвоєння теоретичних знань з використанням тестів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Фізичні основи механіки. Частина 1.

Вступ. Предмет фізики. Роль фізики у процесі пізнання матеріального світу. Еволюція фізичних ідей. Сучасна фізика і науково-технічний процес. Механіка. Основні задачі та розділи механіки. Класичні (нерелятивістські) уявлення про простір і час. Матеріальна точка, абсолютно тверде тіло та суцільне середовище як основні моделі, що використовуються в класичній механіці. Математичний апарат механіки.

Тема 1.

КІНЕМАТИКА МАТЕРІАЛЬНОЇ ТОЧКИ ТА АБСОЛЮТНО ТВЕРДОГО ТІЛА.

Система відліку. Опис руху матеріальної точки природним способом, у векторній та в координатній формах. Радіус-вектор матеріальної точки. Траєкторія. Вектор переміщення матеріальної точки, довжина шляху. Вектори та модулі середньої та миттєвої швидкостей. Вектори та модулі середнього та миттєвого прискорень. Центр та радіус кривизни траєкторії. Нормальне та тангенціальне прискорення матеріальної точки при криволінійному русі. Пряма та обернена задачі кінематики матеріальної точки. Вільне падіння тіл. Рух тіла, кинутого горизонтально. Рух тіла, кинутого під кутом до горизонту. Рух матеріальної точки по колу. Кут повороту. Кутові швидкість та прискорення. Частота та період обертання. Співвідношення між кутовими та лінійними кінематичними величинами. Поступальний та обертовий рухи твердого тіла. Вектори кута повороту, кутової швидкості та кутового прискорення. Довільний рух твердого тіла як сума поступального руху якої-небудь точки тіла і обертового руху цього тіла відносно трьох взаємно-перпендикулярних осей, що перетинаються у даній точці. Миттєва вісь обертання.

Тема 2.

КЛАСИЧНА ДИНАМІКА МАТЕРІАЛЬНОЇ ТОЧКИ ТА СИСТЕМИ МАТЕРІАЛЬНИХ ТОЧОК.

Взаємодія між тілами. Типи взаємодій у природі. Сила і механічний рух. Інерція. Поняття про інертну масу. Основні характеристики сил, що розглядаються в механіці: сили тяжіння, тертя та пружності. Вага тіла. Перевантаження. Невагомість. Перший закон Ньютона. Інерціальні системи відліку та їх фізична еквівалентність. Другий закон Ньютона. Третій закон Ньютона. Використання законів Ньютона для розв'язування фізичних задач. Імпульс. Імпульс сили. Інтегральна форма основного закону динаміки. Перетворення Галілея. Взаємозв'язок між швидкостями та прискореннями у різних системах відліку. Принцип відносності Галілея. Момент сили відносно точки і відносно нерухомої осі. Момент імпульсу матеріальної точки відносно точки і відносно нерухомої осі. Рівняння моментів для матеріальної точки. Система матеріальних точок. Центр мас системи матеріальних точок. Імпульс системи матеріальних точок. Закон руху центра мас. Ізольована (замкнена) система матеріальних точок. Закони зміни та збереження імпульсу системи матеріальних точок. Рівняння моментів для системи матеріальних точок.

Тема 3.

РУХ ТІЛ ІЗ ЗМІННОЮ МАСОЮ.

Приклади та характеристики руху тіл, маса яких змінюється в процесі руху. Реактивний рух. Реактивна сила. Рівняння Мещерського. Формула Ціолковського.

Тема 4.

МЕХАНІЧНІ РОБОТА ТА ЕНЕРГІЯ.

Робота сили. Робота сили пружності, робота гравітаційних сил, робота сили тяжіння. Середня та миттєва потужності. Кінетична енергія. Потенціальна енергія. Потенціальні та не потенціальні силові поля. Консервативні та неконсервативні сили. Зв'язок між консервативною силою та потенціальною енергією. Потенціальна енергія пружно деформованого тіла. Потенціальна енергія тіла у гравітаційному полі. Потенціальна енергія тіла маси m піднятого на висоту h над поверхнею Землі. Повна механічна енергія тіла, системи тіл. Закон збереження механічної енергії. Зв'язок законів збереження з властивостями симетрії простору-часу.

Тема 5.

ЗІТКНЕННЯ ТІЛ.

Загальні характеристики механічних процесів, що відбуваються при зіткненні тіл. Удар. Центральний удар. Косий удар. Абсолютно пружний та абсолютно непружний удари. Закони зіткнення тіл і сучасні методи дослідження елементарних часток.

Тема 6.

ПОЛЕ ТЯЖІННЯ.

Небесна механіка. Закони Кеплера. Закон всесвітнього тяжіння Гравітаційна стала та способи її визначення. Сила тяжіння. Поняття про гравітаційну масу. Пропорційність та еквівалентність гравітаційної та інертної мас. Робота у полі тяжіння. Потенціал поля тяжіння. Зв'язок між потенціалом поля тяжіння і його напруженістю. Рух тіл у гравітаційному полі. Космічні швидкості.

Тема 7.

НЕІНЕРЦІАЛЬНІ СИСТЕМИ ВІДЛІКУ В КЛАСИЧНІЙ МЕХАНІЦІ.

Неінерціальні системи відліку. Сили інерції та їх прояв. Сили інерції при прискореному поступальному русі системи відліку. Сили інерції, що діють на тіло у системі відліку, яка обертається: відцентрова сила інерції, сила Коріоліса. Вплив добового обертання Землі на рух тіл біля її поверхні. Маятник Фуко. Залежність ваги тіл та прискорення сили тяжіння Землі від широти місцевості. Принцип еквівалентності.

Розділ 2. Фізичні основи механіки. Частина 2.

Тема 1.

ЕЛЕМЕНТИ ДИНАМІКИ ОБЕРТАЛЬНОГО РУХУ ТВЕРДОГО ТІЛА.

Модельні уявлення про абсолютно тверде тіло як систему матеріальних точок. Центр мас твердого тіла. Моменти інерції точки та твердого тіла відносно осі обертання. Загальна методика та приклади аналітичного розрахунку моментів інерції деяких твердих тіл. Теорема Гюйгенса-Штейнера. Основне рівняння динаміки обертального руху твердого тіла. Закон збереження моменту імпульсу. Плоский рух твердого тіла. Кінетична енергія обертального руху твердого тіла. Повна кінетична енергія при плоскому русі твердого тіла. Робота зовнішніх сил при обертанні твердого тіла. Вільні осі обертання. Гіроскопи та особливості їх руху. Прецесія і нутація гіроскопів. Гіроскопічні сили. Приклади використання гіроскопів.

Тема 2.

ЕЛЕМЕНТИ СТАТИКИ ТВЕРДОГО ТІЛА.

Умови рівноваги твердого тіла. Центр ваги і методи його визначення. Пара сил. Принцип мінімуму потенціальної енергії у стійкому положенні твердого тіла.

ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІКИ СУЦІЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ.

Тема 3.

ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІКИ ПРУЖНИХ І ТВЕРДИХ ТІЛ.

Механічні напруження. Деформація. Відносна деформація. Пружна і пластична деформації. Закон Гука. Модуль Юнга. Зсув і кручення. Модуль зсуву. Деформація і модуль всестороннього стиску. Коефіцієнт Пуассона. Діаграма механічного напруження.

Тема 4.

ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНІКИ РІДИН І ГАЗІВ.

Властивості рідин та газів. Тиск у рідинах та газах. Закони гідростатики (Архімеда, Паскаля). Ідеальна рідина. Стаціонарний рух ідеальної рідини. Лінії та трубки течії. Рівняння нерозривності. Рівняння Бернуллі. Статичний, динамічний та гідростатичний тиски. Формула Торрічеллі. В'язкість (внутрішнє тертя) рідин та газів. Сила внутрішнього тертя. Ламінарна і турбулентна течії. Число Рейнольдса. Течія рідини у горизонтальній циліндричній трубі. Формула Пуазейля. Рух тіл у рідинах і газах. Формула Стокса. Підймальна сила і лобовий опір. Ефект Магнуса.

МЕХАНІЧНІ КОЛИВАННЯ І МЕХАНІЧНІ ХВИЛІ У ПРУЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.

Тема 5.

МЕХАНІЧНІ ГАРМОНІЧНІ КОЛИВАННЯ.

Періодичні процеси. Механічні гармонічні коливання і їх кінематичні характеристики: амплітуда, фаза, початкова фаза, період, частота, колова частота. Рівняння гармонічних коливань. Гармонічний осцилятор. Пружинний, математичний та фізичний маятники. Енергія гармонічного осцилятора.

Тема 6.

ДОДАВАННЯ МЕХАНІЧНИХ КОЛИВАНЬ.

Векторна модель гармонічних коливань. Комплексна форма запису законів гармонічних коливань. Додавання гармонічних коливань одного напрямку і однакової частоти. Биття. Додавання взаємно-перпендикулярних коливань. Фігури Ліссажу. Вільні згасаючі механічні коливання. Коефіцієнт згасання, декремент згасання, логарифмічний декремент згасання, добротність коливальної системи. Вимушені механічні коливання. Механічний резонанс. Параметричний резонанс.

Тема 7.

ПОШИРЕННЯ КОЛИВАНЬ У ПРУЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.

Пружна гармонічна хвиля і її характеристики: довжина хвилі, хвильовий фронт, хвильова поверхня, хвильове число, фаза хвилі. Біжучі плоскі, сферичні та циліндричні хвилі. Хвильове рівняння, яке описує поширення пружних хвиль у однорідному ізотропному

середовищі. Енергія хвильового руху. Потік і густина потоку енергії. Вектор Умова. Принцип суперпозиції.

Тема 8.

ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ ТА ДИФРАКЦІЯ ПРУЖНИХ ХВИЛЬ.

Інтерференція пружних хвиль. Стоячі хвилі. Дифракція хвиль. Принцип Гюйгенса. Акустичні хвилі. Інтенсивність та тембр звуку. Джерела звуку. Ефект Доплера в акустиці.

ЕЛЕМЕНТИ РЕЛЯТИВІСТСЬКОЇ МЕХАНІКИ.

Тема 9.

ЕЛЕМЕНТИ РЕЛЯТИВІСТСЬКОЇ КІНЕМАТИКИ.

Відхилення від законів класичної механіки. Постулати Ейнштейна. Перетворення Лоренца. Наслідки із перетворень Лоренца. Одночасність подій у різних системах відліку, довжина тіла у різних системах відліку, проміжок часу між подіями, власний час. Інтервал. Інваріантність інтервалу. Релятивістський закон додавання швидкостей.

Тема 10.

ЕЛЕМЕНТИ РЕЛЯТИВІСТСЬКОЇ ДИНАМІКИ.

Релятивістська маса. Релятивістський імпульс. Основне рівняння релятивістської динаміки Кінетична енергія. Повна енергія релятивістської частинки. Енергія спокою.. Взаємозв'язок між енергією та імпульсом, між масою та енергією у релятивістській механіці.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8					
Розділ 1. Фізичні основи механіки. Частина 1.												
Разом за розділом 1	75	25	16	0	0	35						
Розділ 2. Фізичні основи механіки. Частина 2.												
Разом за розділом 2	75	23	16	0	0	35						
Усього годин	150	48	32	0	0	70						
Разом 150												

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кінематика поступального руху матеріальної точки. Системи відліку. Правило додавання швидкостей.	2
2.	Кінематика криволінійного та обертального рухів матеріальної точки.	2
3.	Класична динаміка матеріальної точки. Закони Ньютона. Класична динаміка системи матеріальних точок. Зовнішні і внутрішні сили.	2
4.	Імпульс матеріальної точки (тіла). Імпульс системи матеріальних точок. Імпульс сили. Закони зміни та збереження імпульсу.	2
5.	Центр мас системи матеріальних точок. Рівняння руху центра мас системи матеріальних точок. Ц-система.	2
6.	Рух тіл зі змінною масою. Реактивний рух. Неінерціальні системи відліку в класичній механіці. Сили інерції.	2
7.	Механічна робота та потужність сили. Кінетична енергія.	2

8.	Потенціальна енергія матеріальної точки в полі консервативних сил. Робота сил поля. Зв'язок між силою поля і потенціальною енергією частинки. Повна механічна енергія. Закон збереження механічної енергії.	2
9.	Зіткнення тіл. Закони збереження енергії та імпульсу при пружних та непружних зіткненнях тіл.	2
10.	Момент імпульсу матеріальної точки і системи матеріальних точок. Момент сили. Рівняння моментів. Закони зміни та збереження моменту імпульсу. Закон всесвітнього тяжіння. Закони Кеплера.	2
11.	Кінематика твердого тіла Динаміка твердого тіла, що обертається навколо нерухомої осі. Момент інерції. Аналітичне визначення моментів інерції твердих тіл. Теорема Штейнера.	2
12.	Закони зміни та збереження моменту імпульсу для обертального руху твердого тіла. Робота зовнішніх сил при обертанні твердого тіла навколо нерухомої осі. Кінетична енергія твердого тіла, що обертається. Плоский рух твердого тіла.	2
13.	Основи механіки рідин і газів.	4
14.	Незгасаючі гармонічні коливання. Додавання коливань. Маятники. Механічні хвилі у пружному середовищі.	2
15.	Елементи релятивістської кінематики. Елементи релятивістської динаміки.	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

1. Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни «Механіка» за підручниками та посібниками з використанням Контрольних питань для самоконтролю, наведених у навчально методичному посібнику «Самостійна робота студентів з вивчення механіки. Методичні рекомендації / Укладачі В. П. Пойда, О. В. Шеховцов, В. П. Хижковий, В. М. Сухов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 80 с.»

Кількість годин 30.

2. Самостійне розв'язування задач у ході виконання домашніх завдань при підготовці до практичних занять за задачником [16, 17] за такими темами:

Теми для самостійних занять із розв'язування задач

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кінематика поступального руху матеріальної точки. Системи відліку. Правило додавання швидкостей.	2
2.	Кінематика криволінійного та обертального рухів матеріальної точки.	4
3.	Класична динаміка матеріальної точки. Закони Ньютона. Класична динаміка системи матеріальних точок. Зовнішні і внутрішні сили.	4
4.	Імпульс матеріальної точки (тіла). Імпульс системи матеріальних точок. Імпульс сили. Закони зміни та збереження імпульсу.	2
5.	Центр мас системи матеріальних точок. Рівняння руху центра мас системи матеріальних точок. Ц-система.	2
6.	Рух тіл зі змінною масою. Реактивний рух. Неінерціальні системи відліку в класичній механіці. Сили інерції.	2
7.	Механічна робота та потужність сили. Кінетична енергія прирощення кінетичної енергії.	2
8.	Потенціальна енергія матеріальної точки в полі консервативних сил. Робота сил поля. Зв'язок між силою поля і потенціальною	2

	енергією частинки. Повна механічна енергія. Прирошення повної механічної енергії матеріальної точки і системи матеріальних точок у силовому полі. Закон збереження механічної енергії.	
9.	Зіткнення тіл. Закони збереження енергії та імпульсу при пружних та непружних зіткненнях тіл.	2
10.	Момент імпульсу матеріальної точки і системи матеріальних точок. Момент сили. Рівняння моментів. Закони зміни та збереження моменту імпульсу. Закон всесвітнього тяжіння. Закони Кеплера.	2
11.	Кінематика твердого тіла Динаміка твердого тіла, що обертається навколо нерухомої осі. Момент інерції. Аналітичне визначення моментів інерції твердих тіл. Теорема Штейнера.	4
12.	Закони зміни та збереження моменту імпульсу для обертального руху твердого тіла. Робота зовнішніх сил при обертанні твердого тіла навколо нерухомої осі. Гіроскопи. Кінетична енергія твердого тіла, що обертається. Плоский рух твердого тіла.	2
13.	Основи механіки рідин і газів.	4
14.	Незгасаючі гармонічні коливання. Додавання коливань. Маятники. Згасаючі гармонічні коливання. Логарифмічний декремент згасання. Добротність.	2
15.	Вимушені гармонічні коливання. Резонанс. Механічні хвилі у пружному середовищі.	2
16.	Елементи релятивістської кінематики. Елементи релятивістської динаміки.	2
Разом		40

Разом на всі види самостійної роботи студентів за п. 1 – 2 за семестр: 70 год.

6. Методи контролю

Поточний контроль, проміжний контроль (контрольна робота) та семестровий підсумковий контроль: екзамен.

7. Схема нарахування балів

Поточний контроль, проміжний контроль (2 контрольні роботи), семестровий підсумковий контроль					Сума
Розділ 1	Розділ 2	самостійна робота	Індивідуальне завдання	Екзамен	
T1÷T7	T1÷T10				
30	30			40	
					100

T1, T2... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів із навчальної дисципліни «Механіка»

Навчальні досягнення студентів з навчальної дисципліни «Механіка» оцінюються в балах, загальна сума яких становить 100. Вона складається із 60 балів, які студент може отримати протягом семестру в результаті проходження проміжного контролю шляхом виконання 2 письмових контрольних робіт та 40 балів, які студент може отримати в результаті проходження підсумкового контролю у вигляді письмового екзамену.

Письмова контрольна робота складається із 10 тестів закритого типу, (правильне виконання кожного з них оцінюється в 1 бал) та 2 тестів відкритого типу у вигляді фізичної задачі (правильне виконання кожного з них оцінюється у 20 балів).

Екзаменаційне завдання складається із 10 тестів закритого типу (правильне виконання кожного з них оцінюється в 1 бал) та трьох тестів відкритого типу у вигляді фізичних задач (правильне виконання кожного з них оцінюється у 10 балів).

8. Рекомендована література

Основна література

1. Пойда В.П. Загальна фізика: механіка: конспекти лекцій: навчальний посібник. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 280 с.
2. Дущенко В.П., Кучерук І.М. Загальна фізика. Фізичні основи механіки. Молекулярна фізика і термодинаміка. – К.: Вища школа, 1993. – 431 с.
3. Кучерук І.М., Горбачук І.Т., Луцик П.П. Загальний курс фізики. Т.1 Механіка і молекулярна фізика. – К.: Техніка, 1999. – 556 с.
4. Матвеев А.Н. Механика и теория относительности. – М.: Высшая школа, 1980. – 320 с.
5. Хайкин С.П. Физические основы механики. – М. : Наука, 1971. – 751 с.
6. Сивухин Д.В. Механика. – М. : Наука, 1989. – 576 с.
7. Стрелков С.П. Механика. – М. : Наука, 1975. – 560 с.
8. Леденев А.Н. Физика. Учебное пособие: Для вузов. В 5 кн. Кн. 1. Механика. – М. : Физматлит, 2005. – 240 с.
9. Бушок Г.С., Венгер Э.Ф. Курс фізики. У 3 кн. Кн.1. Фізичні основи механіки. Молекулярна фізика і термодинаміка: Навч. посіб. – К. : Вища школа, 2002. – 375 с.
10. Иродов И.Е. Основные законы механики: Учебное пособие для вузов. – М. : Высш. шк., 1997. – 240 с.
11. Иродов И.Е. Волновые процессы. Основные законы: Учебное пособие для вузов. – М. : Высш. шк., 1999. – 256 с.
12. Трофимова Т.И. Краткий курс физики. – Учеб. пособие для вузов. – М. : Высш. шк., 2000. – 352 с.
13. Трофимова Т.И. Курс физики: Учебное пособие для вузов. – М. : Высш. шк., 1999. – 542 с.
14. Трофимова Т.И. Физика в таблицах и формулах. – М. : Дрофа, 2004. – 432 с.
15. Дубовик В.М., Сухов В.М. Лекції з механіки. Навчальний посібник для студентів фізичних фахів університетів. – Х: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. – 54 с.
16. Иродов И.Е. Задачи по общей физике. – М. : Наука, 1988. – 416 с.
17. Иродов И.Е. Задачи по общей физике. – Москва – Санкт-Петербург: Физматлит. Невский Диалект. Лаборатория базовых Знаний, 2001. – 432 с.
18. Алешкевич В.А., Деденко Л.Г., Караваев В.А. Курс общей физики. Механика / Под ред. В.А. Алешкевича. – М.: Физматлит, 2011. – 472 с.
19. Бондарев Б. В., Калашников Н. П., Спиригин Г. Г. Курс общей физики в 3 кн. Книга 1. Механика: учебник для бакалавров. – 2-е изд. М.: Издательство Юрайт, 2019. – 353 с.
20. Тарасов Л. В. Современный курс физики. Механика. – М. : ООО «Издательство Оникс»: ООО «Издательство «Мир и Образование», 2009. – 592 с.

21. Курс общей физики для природопользователей. Механика: учеб. пособие / А. В. Бармасов, В. Е. Холмогоров / Под ред. А. С. Чирцова. – СПб.: БХВ-Петербург, 2008. – 416 с.
22. Кириченко Н. А., Крымский К. М. Общая физика. Механика: учеб. пособие. – М.: МФТИ, 2013. – 290 с.
23. Савельев И. В. Курс общей физики т.1. Механика. Молекулярная физика. – М.: Наука, 1989. – 352 с.

Допоміжна література

1. Трофимова Т. И., Фирсов А. В. Курс физики. Колебания и волны. Теория, задачи и решения. – М.: Изд. Центр «Академия», 2003. – 258 с.
2. Курс фізики. Підручник. / І.Є. Лопатинський, І.Р. Зачек, І.М Кравчук та інші. – Львів: Афіша, 2003. – 376 с.
3. Белов Д. В. Механика: Учеб. пособие. – М.: Физический ф-т МГУ, НЭВЦ ФИПТ, 1998. – 144 с.
4. Самостійна робота студентів з вивчення механіки. Методичні рекомендації / Укладачі В. П. Пойда, О. В. Шеховцов, В. П. Хижковий, В. М. Сухов. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 80 с.
5. Трубецкова С. В. Физика. Вопросы-ответы. Задачи-решения. Ч. 1 Механика. – М.: Физматлит, 2003. – 352 с.
6. Кузьмичев В. Е. Законы и формулы физики. – К.: Наукова Думка, 1989. – 864 с.
7. Яворский Б. М., Детлаф А. А. Справочник по физике. – М.: Наука, 1985. – 512 с.
8. Исаков А. Я. Физические основы механики. Руководство по самостоятельной работе: – Петропавловск-Камчатский: Камчат ГТУ, 2007. – 343 с.
9. Покровский В. В. Механика. Методы решения задач. – Изд. ХМ.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. – 253 с.
10. Механика. Методика решения задач / В. С. Русаков, А. И. Слепков, Е. А. Никанорова, Н. И. Чистякова. – М.: Физический факультет МГУ, 2010. – 368 с.
11. Корявов В. П. Методы решения задач в общем курсе физики. Механика. Учеб. пособие. – М.: Высшая школа, 2007. – 375 с.
12. Горбач В. М., Таранова І. А. Практикум з розв'язання фізичних задач. Механіка. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 184 с.
13. Анисимов В. М., Третьякова О. Н. Практический курс физики. Механика / Под редакцией Г. Г. Спирина. – М.: ВВИА им. Н. Е. Жуковского, 2008. – 168 с.
14. Нигматуллин Р. Р., Скворцов А. И., Недопекин О. В. Методические указания к решению задач по курсу «Механика». – Казань, 2012. – 75 с.

9. Інформаційні ресурси в Інтернеті, інше методичне забезпечення

Навчальні матеріали кафедри експериментальної фізики з механіки

https://kef.univer.kharkov.ua/navch_materialy.html

Відеозаписи лекційних демонстрацій

Механіка

https://www.youtube.com/user/NRNUMEPHI/playlists?view=50&sort=dd&shelf_id=7

Коливання

https://www.youtube.com/user/NRNUMEPHI/playlists?flow=grid&view=50&shelf_id=8

Хвилі

https://www.youtube.com/user/NRNUMEPHI/playlists?flow=grid&view=50&shelf_id=10

Фізика у дослідгах та експериментах

<https://www.youtube.com/user/getaclassrus>

Механіка, методика розв'язування задач

<http://exir.ru/1/info.htm>